

foto Jeroen Verrecht

HERBESTEMMING THERESIANENKLOOSTER, AALST

- herbestemming en verbouwen van een kloostergebouw tot meergezinswoningen en herinrichting en uitbreiding van de voormalige kapel tot polyvalente zaal
- renovatie van een beschermde woning tot 2 duplexwoningen met kantoor, renovatie van het klooster tot meergezinswoning met 14 appartementen, 3 woonblokken in de kloostertuin met in totaal 20 wooneenheden en 2 appartementsblokken met samen 10 wooneenheden, een ondergrondse parkeergarage en omgevingsaanleg
- studie in opdracht van een private ontwikkelaar

STUDIE
2013 - 2015

REALISATIE
2016 - 2018

OPDRACHTGEVER
Zabra Real Estate

ONTWERPTEAM
Vereniging van Studiebureaus:
Abscis - Arcade Concept - Erbeko

LIGGING
Louis D'Haeseleerstraat 15 - 27
9300 AALST

BRUTO OPPERVLAKTE
8 144 m²

KOSTPRIJS
€ 11 192 823
excl. BTW en erelonen

HERBESTEMMING THERESIANENKLOOSTER, AALST

Midden in de historische stadskern van Aalst ligt het Theresianenklooster als een verborgen groene binnenwereld achter de straatgevels. De site draagt nog steeds de sfeer van haar oorspronkelijke betekenis: een plek van stilte, beschutting en afzondering, omsloten door muren en ingebed in een dichtbebouwde stedelijke context. Net die beslotenheid vormt de kracht van de herontwikkeling. Het project vertrekt niet vanuit een breuk met het verleden, maar vanuit het opnieuw leesbaar maken van de kwaliteiten die al in de plek aanwezig zijn.

De historische gedachte van de hortus conclusus vormt daarbij een belangrijk uitgangspunt. De tuin wordt opgevat als een omsloten landschap dat zich bewust afkeert van de drukte van de stad en naar binnen kijkt. Binnen de tuinmuren ontstaat een verstilde wereld zonder verre horizon, waar natuur, wonen en rust geconcentreerd samenkomen. De kloostertuin evoceert het landschap, maar doet dat op een ingetogen manier: niet groots en open, maar beschut, nabij en beleefbaar. Hun lichte beweging en ingetogen karakter kondigen meteen de rustige sfeer van de kloostertuin aan.

De herbestemming van de site tot een hedendaags woonproject bouwt verder op deze sfeer. De nieuwe gebouwen worden parallel met de tuinmuren ingeplant en sluiten zo aan op de bestaande structuur van het klooster. Hierdoor ontstaat een vanzelfsprekende dialoog tussen oud en nieuw. De historische gebouwen en de nieuwe volumes vormen samen geen

losse verzameling, maar een gelaagd geheel waarin de tuinmuur zichtbaar blijft als herkenbaar en verbindend element. Ook de herbestemming van de kapel tot polyvalente zaal zorgt ervoor dat de site, ondanks haar besloten karakter, een zekere publieke betekenis behoudt.

Het landschap vormt de drager van het project. Tussen de bestaande en nieuwe volumes ontstaan groene tussenruimtes, zichtassen en intieme verblijfsplekken. De buitenruimte wordt niet benaderd als restruimte tussen de gebouwen, maar als een collectieve woon- en verblijfstuin die de volledige site samenbindt. Ze verzacht de architectuur, versterkt de besloten sfeer van de kloostersite en geeft de plek een nieuwe betekenis als gedeelde leefruimte in het hart van Aalst.

De tuin wordt opgevat als een opeenvolging van sferen waarin aankomen, vertragen, wandelen, ontmoeten en tot rust komen elkaar op een natuurlijke manier opvolgen. Vanuit de Louis D'Haeseleerstraat wordt de bezoeker binnengeleid via een patio die de overgang vormt tussen de stedelijke straat en de beschutte binnenwereld van het klooster. De gelaagde opbouw met verschillende niveaus, keermuurtjes en zachte hellingen vangt het hoogteverschil op en maakt de toegang op een vanzelfsprekende manier rolstoeltoegankelijk. Siergrassen begeleiden deze inkomzone en verzachten de minerale structuur van de patio. Hun lichte beweging en rustige textuur kondigen meteen het ingetogen karakter van de achterliggende tuin aan.

Dieper op de site wordt de oorspronkelijke kloostertuin opnieuw leesbaar als verstilde binnenruimte. De bestaande zichtassen vanuit het klooster blijven behouden, waardoor de relatie tussen gebouw en tuin voelbaar blijft. Ook de bestaande kasseiverharding wordt geïntegreerd om het rustieke karakter van de plek te bewaren. Binnen deze meer formele tuinruimte zorgt een meerjarig bloemenmengsel, omrand door lage klassieke hagen, voor een evenwicht tussen ordening en natuurlijkheid. De hagen verwijzen naar de historische structuur van kloostertuinen, terwijl de bloemrijke invulling kleur, seizoensverandering en biodiversiteit toevoegt. In het midden ontstaat ruimte om te zitten, te kijken en de stilte van de omsloten tuin te ervaren.

Verder gaat de kloostertuin over in een meer landschappelijke groene kamer. Deze bestaande groene binnenwereld wordt zorgvuldig omgevormd zodat ze aansluit bij het ingetogen karakter van het ontwerp en tegelijk beantwoordt aan de nieuwe woonkwaliteit die de meergezinswoningen vragen. De volwassen bomen blijven behouden en vormen een essentieel uitgangspunt. Ze geven de tuin schaal, schaduw en maturiteit, en maken voelbaar dat deze plek al een lange geschiedenis draagt. Nieuwe rustieke bomen met sierwaarde versterken dit bestaande bomenbestand en voegen bloei, textuur en seizoensbeleving toe.

Ook de terrassen van de woningen worden als onderdeel van het landschap ontworpen. Ze worden niet als harde private zones in de tuin geplaatst, maar ingebed in bloemrijke grassen die een zachte overgang vormen tussen wonen en collectieve buitenruimte. Deze beplanting biedt beschutting en intimiteit, maar bewaart tegelijk het doorzichtige en transparante karakter over de volledige site. Zo blijft de tuin open en verbonden, zonder haar beslotenheid te verliezen.

De hortus conclusus wordt opnieuw actueel: een omsloten tuin in de stad, waar het verleden voelbaar blijft en het wonen een nieuwe, collectieve betekenis krijgt.